

θὰ ἦτο ἐὰν ἡ περιspoύδαστος πραγματεία του μετεφράζετο καὶ εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οἱ φιλομαθεῖς νέοι τῆς χώρας μας θὰ εἶχον πολλὰ νὰ διδαχθοῦν περὶ τοῦ Πυθαγόρου ἐκ τῆς θαυμαστῆς πραγματείας τοῦ κ. Miguel Parra Leon.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

* *
* *

ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΑΠΑ, Αἱ δυσχέρειαι τῆς συγχρόνου ἀγωγῆς, Παιδαγωγικὴ καὶ ψυχολογικὴ μελέτη, Θεσσαλονίκη 1965, σχ. 8ον, σελ. 104.

Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζων τὸν ἄνθρωπον τῆς συγχρόνου ἐποχῆς εὐρίσκει ὡς γενικὸν χαρακτηριστικὸν τὴν ἐξωστρέφειαν αὐτοῦ, λόγῳ τῆς ὁποίας οὗτος ζητεῖ ἔξω διαρκῶς στηρίγματα διὰ τὸν προσανατολισμὸν του. Ἐπίσης παρατηρεῖ ὅτι ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος οὐδὲν ἀναγνωρίζει ὡς ἔχον ἀξίαν πλὴν τοῦ παρέχοντος ὑλικὴν δύναμιν. Τὸ ἄτομον στερούμενον ἐσωτερικοῦ περιεχομένου ἔχει κλονισθῆ εἰς τὴν ψυχικὴν του καὶ τὴν πνευματικὴν του ὑγείαν. Ἀναλύων τὴν σύγχρονον κοινωνικὴν κατάστασιν ἐπισημαίνει ὡς αἷτια τῆς κρίσεως τὴν σύγχυσιν τοῦ ἀνθρώπου τὴν προκαλουμένην ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τῆς μηχανοποιημένης ζωῆς καὶ ἐκ τοῦ αὐτοματισμοῦ τοῦ χρόνου, οὗτινος ὁ ἄνθρωπος ἔχει μεταβληθῆ εἰς ἐξάρτημα ἀπλοῦν. Λόγῳ τῶν νέων συνθηκῶν τοῦ βίου ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἔπαυσε νὰ ἀναπτύσσεται εἰς προσωπικότητα ἔχουσαν τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης, ἔχασε τὴν ἐσωτερικὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του καὶ ἐγένε τύπος ἀγελαῖος, ἀπλοῦν μόριον μαζοποιημένης κοινωνίας.

Ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος ταύτης τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς εἶναι δυσχερές, ἀφοῦ ἀντιμετωπίζει μεταβολὴν τοῦ ψυχικοῦ κόσμου τῶν νέων τῆς παρουσίας ἐποχῆς. Ἡ παλαιὰ ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου πρὸς οἰκείωσιν τοῦ κόσμου τῶν ἀξιῶν, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ὡραίου, δὲν ἐξαρκεῖ. Ὁ νέος πρέπει νὰ ἔχη βοήθειαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀντιφατικῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ πρὸς ὑπερνίκησιν τῶν ἐναντιοτήτων τοῦ περιβάλλοντός του.

Εἰς δεῦτερον μέρος τοῦ βιβλίου ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὰς ἐκ τῆς συγχρόνου ἐποχῆς προκαλουμένας ψυχονευρωτικὰς περιπτώσεις, ἐξ ὧν ὁ ἄνθρωπος ἀγεται εἰς ἀγχος καὶ ἀδιέξοδον, ἅτινα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφευχθοῦν διὰ τῆς πίστεως πρὸς τὸν θεὸν καὶ βίου χριστιανικοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ ἀγωγή ἀντιμετωπίζουσα τὰς δυσχερείας τῶν σημερινῶν περιστάσεων ὀφείλει νὰ ἀποβλέπη εἰς στενὴν συνεργασίαν σχολείου, οἰκογενείας καὶ ἐκκλησίας, ἵνα οἰκοδομήσῃ τὸν νέον ἄνθρωπον, ἱκανὸν νὰ ἐναρμονίξῃ τὰς σχέσεις του καὶ ἀντιμετωπίξῃ εὐχερῶς τὰς βιοτικὰς δυσχερείας.

Εἰς τρίτον μέρος τοῦ βιβλίου ἀναλύεται τὸ σύγχρονον φαινόμενον τῶν εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων τὸ καλούμενον Τετυμποῖσμός ἀπὸ παιδαγωγικῆς σκοπιᾶς

μέ ὀρισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ φαινομένου, καθορισμὸν τῶν αἰτίων τῆς δημιουργίας του καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν του. Ἐπίσης ἀναλύεται καὶ τὸ ἀνάλογον φαινόμενον τῆς κινήσεως τῶν νέων τῶν αὐτοχαρακτηριζομένων ὡς ὑπαρξιστῶν. Ὡς τρόπος ἀποφυγῆς ἢ καταλλήλου ἀντιμετωπίσεως τῶν φαινομένων τούτων τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀκαταστασίας ὑποδεικνύεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἡ χρησιμοποίησις ὡς μέσων ἀγωγῆς καὶ θεραπείας τῶν γυμναστικῶν ἀθλημάτων, τῆς μουσικῆς, τῶν ἐκδρομῶν, ἡ μετρία χρῆσις σωματικῆς ἐργασίας, ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ περιβάλλοντος, τὰ ταξίδια, ὁ θρησκευτικὸς βίος καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τελεταὶ καὶ αἱ ἐορταὶ ἡθοπλαστικοῦ περιεχομένου, δι' ὧν ἐξουδετεροῦται ἡ μόνωσις καὶ ἡ πληῆξις καὶ προστατεύεται ἡ ψυχικὴ ὑγεία.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου παρατίθεται πλουσία βιβλιογραφία ἑλληνικὴ καὶ γερμανικὴ.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΓΚΟΤΣΗ, Ἡ βιβλικο — λειτουργικὴ κατεύθυνσις τῆς διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν, Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας, Ἀθῆναι 1967, σχ. 8ον, σελ. 62.

Ὁ θρησκευτικὸς βίος καὶ ἡ εἰς τὰ σχολεῖα διδασκαλία τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος ὑπέστησαν ἐπιρρασμὸν ἀπὸ τῆς κινήσεως τοῦ Λουθήρου καὶ ἐξῆς. Εἰς ἔτι ὅμως ζωηροτέραν δοκιμασίαν ὑπεβλήθησαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὑλιστικῆς πλημμυρίδος, ἧτις ἐξεκίνησεν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἐπέδραμεν ὡς χιονοστιβὰς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ πνευματικοῦ, ἡθικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ βίου χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ σταματήσῃ ἀκόμη.

Οἱ ὑπεύθυνοι θρησκευτικοὶ ἄνδρες ἀναζητοῦν διαρκῶς τρόπους καὶ μεθόδους ῥυθμίσεως λυσιτελοῦς τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν ζητημάτων.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐν ἐπικεφαλίδι τεύχους, καθηγητῆς θεολόγος τὸ ἔργον, προβαίνει εἰς ἐπισκόπησιν καὶ ἐκθεσιν τῶν σχετικῶν ἀναζητήσεων τῶν τελευταίων καιρῶν ὡς πρὸς τὴν σκοπιμωτέραν διαρρύθμισιν τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος. Εὐρίσκει ὅτι μετὰ τὰς προόδους εἰς τὰς ψυχολογικὰς ἐρεῦνας ἐπετεύχθη ἡ βελτίωσις τῶν μεθόδων τῆς διδασκαλίας, μένει ὅμως τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τῆς διδασκαλίας ὕλης. Ἐνταῦθα ἔγιναν διάφοροι προσπάθειαι καὶ ἀναζητήσεις καὶ διευτυπώθησαν διάφοροι προτάσεις. Ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ὡς τὴν πλέον ἀξιοπρόσεκτον γνώμην, τὴν τοῦ Αὐστριακοῦ καθηγητοῦ καὶ λειτουργιολόγου Jungmann. Κατ' αὐτὸν ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ὀφείλει νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν θρησκείαν ὡς ὀργανικὸν σύνολον, νὰ ἐπιδιώξῃ δὲ τὴν συγκέντρωσιν τῆς προσοχῆς τῶν διδασκομέ-